

PROJEKAT ZAŠTITE SEMBERIJE OD POPLAVA DRINE

Zavod za vodoprivredu, Bijeljina & Institut za građevinarstvo "IG", Banja Luka
projekat za Svetsku banku, januar 2014.

Česta plavljenja levog priobalja Drine u zoni Semberije, a posebno katastrofalna poplava iz decembra 2010. godine (videti sliku poplavljene zone na mestu Etno sela 'Stanišić'), prepoznata je i na međunarodnom planu kao veliki socijalan, privredni, urbani i ekološki problem, što je podstaklo hitnu pripremu projekta sistema za zaštitu čitavog ugroženog područja. Drina je na tom potezu neuređena, sa plitkim, razgranatim i vijugavim koritom koje nema dovoljnu propusnu moć, tako da se voda iz korita počinje da izliva već pri proticaju od oko 1.800 m³/s. Pošto je ta činjenica bila dobro poznata domicilnom stanovništvu, ranije je izbegavana urbanizacija tog područja, pa su naselja građena van zona plavljenja. Međutim, nakon ratnih dešavanja i velikih preseljavanja stanovništva, intenzivno su urbanizovane i plavne zone, što je dovelo do enormnog povećanja šteta od poplava, a to je stvarilo sasvim novo polazište za vrednovanje i ocenu opravdanosti sistema zaštite od voda tog dela Semberije. Tokom poplave 2010. bilo je ugroženo blizu 10.000 stanovnika, a štete na stambenim i privrednim objektima su procenjene na preko 33 miliona KM.

Zavod za vodoprivredu iz Bijeljine je u saradnji sa Institutom za građevinarstvo iz Banja Luke uradio projekat zaštite na nivou Generalnog projekta, sa Studijom izvodljivosti, po sledećim projektnim kriterijumima: ▪ kompletirati sistem zaštite levog priobalja Drine, nasipima sa kasetama u skladu sa koncepcijom iz Studije 'Regulacija i uređenje rijeke Save u Jugoslaviji', povezujući taj sistem sa zaštitnim sistemom područja desne obale Save, čime se formira jedinstvena i funkcionalna 'nadkasetna' zaštite Semberije i tog dela Posavine, ▪ stepen zaštite od velike vode verovatnoće 1% sa nadvišenjem zaštitnih objekata od 1,2 m do uspora reke Save, a uzvodno po osnovnom toku glavne pritoke - reke Drine sa nadvišenjem od 0,80 m ▪ računati sa režimima velikih voda u prirodnom stanju, ne vodeći računa o delovanju akumulaciji (odluka na strani sigurnosti), ▪ nasipe voditi isključivo po teritoriji BiH (Republike Srpske), imajući u vidu činjenicu da se granica između BiH i Srbije na nekim potezima ne nalazi na reci Drini, već se nalazi zapadno od reke, duž trase starača na kojima se nalazila Drina tokom odlučivanja na Berlinskom kongresu, kada su donošene odluke o linijama razgraničenja, ▪ nasip realizovati uz saradnju i koordinaciju sa Republikom Srbijom uvažavajući nove hidrološke obrade velikih voda, kako kroz projektne aktivnosti tako i izvođenje radova, ▪ imajući u vidu veliku dužinu novih nasipa (oko 33,36 km) nasipe realizovati u tri faze, po prioritetima koji proizilaze iz analize šteta, ▪ izgradnjom I i II zaze zaštitnih nasipa potpuno kompletirati zaštitni sistem 'Kaseta Semberija'.

Projekat je kompletiran veoma podrobnom ekonomskom analizom. Sociološki, privredni i urbani efekti zaštitnog sistema su nesumnjivi, ali dobijeni rezultati ekonomske analize jasno pokazuju da su investicije u izgradnju levog drinskog nasipa, i u ekonomskom pogledu više nego opravdane. Iznos investicija od 23,62 miliona KM, za projekat u celini, obezbeđuje internu stopu ekonomske efektivnosti u visini od 42,62% i ekonomsku neto sadašnju vrednost projekta u iznosu od 104,62 miliona KM. Eksperti Svetske banke koji su razmatrali projekat visoko su ocenili sve njegove elemente: tehničko rešenje, faznost realizacije, kao i podrobnost i ubedljivost ekonomske analize. To je u najboljem svetlu potvrdilo visoku stručnu kompetentnost projekatara – Zavoda za vodoprivredu iz Bijeljine i Instituta za građevinarstvo „IG“, iz Banja Luke.

Analiza osetljivosti ekonomičnosti projekta zaštite pokazuje da konačna pozitivna ocena o ekonomskoj opravdanosti realizacije projekta, ne bi bila ugrožena čak i kada bi ukupno procenjeni investicioni i operativni troškovi bili viši 25% , a da istovremeno ocenjeni ekonomski benefiti budu 50% niži od bazno procenjenih. Dobijena je EIRR u visini od 20,69%. Nesumnjivo je po svim pokazateljima projekat zaštite veoma opravdan i spada u razvojne projekte strateške značajnosti.